

**Buck
Consultants
International**

Case gemeentehaven Boven-Hardinxveld

Irene van Dongen

Senior adviseur

Den Haag, 10 november 2011
Masterclass IV Provincie Zuid-Holland
Natte bedrijventerreinen en binnenhavens

Buck Consultants International
Postbus 1456
6501 BL Nijmegen
Telnr : 024 379 02 22
Mobiel : 06 30 03 03 77
E-mail : irene.dongen@bciglobal.com

Buck Consultants International

- Private opdrachtgevers: Strategie-ontwikkeling, Locatiekeuzes, Vastgoed en Supply chain optimalisatie
- Publieke opdrachtgevers: Ontwikkeling van zeehavens, luchthavens, knooppunten (greenports, terminals) en transport en infrastructuur
- Ruim 25 jaar actief in meer dan 50 landen
- 65 full-time professionals

Aandachtsgebieden

- Multimodaal vervoer (weg, spoor en binnenvaart)
- Rail- en binnenvaarterminals
- Ontwikkeling en beheer van binnenhavens

Activiteiten in Zuid-Holland

- Toekomstvisie gemeentehaven Boven-Hardinxveld
- Opzet MPI-programma binnenvaart Zuid-Holland
- Atlas watergebonden bedrijventerreinen Zuid-Holland
- Slimme en schone binnenvaart regio Drechtsteden

- 1 Gemeentehaven Boven-Hardinxveld**
- 2 Business case**
- 3 Maatschappelijke effecten**
- 4 Mogelijke risico's**
- 5 Conclusies en vervolgstappen**

1 Gemeentehaven Boven-Hardinxveld

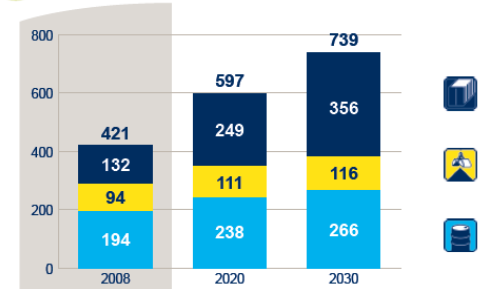
**Buck
Consultants
International**

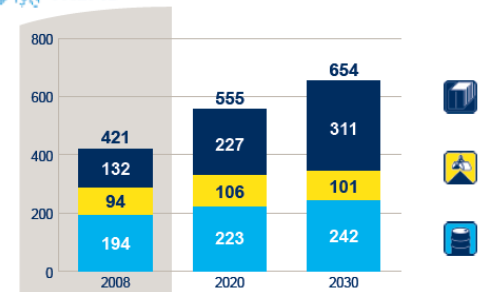
Actueel beeld

- Goederenvervoer in de havens van Rotterdam en Antwerpen groeit sterk:
  - Minimaal verdubbeling...maximaal verdrievoudiging van containeroverslag in 2030
  - Schaalvergroting in binnenvaartvloot zichtbaar
- Rijkswaterstaat zoekt extra ligplaatsen voor binnenvaart
- Gemeentehaven vervult belangrijke functie:
  - Niet zozeer in goederenoverslag
  - Maar wel in scheepsbouwactiviteiten
  - Mogelijk ook ligplaatsen voor de binnenvaart

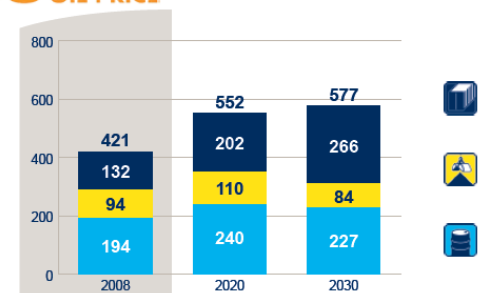
 GLOBAL
ECONOMY

 EUROPEAN
TREND

 HIGH
OIL PRICE

Achtergrond

- Gemeente Hardinxveld-Giessendam ziet gemeentehaven in 2008 als een belangrijke economische motor, maar potentieel onvoldoende benut
- Gemeente gaat op zoek naar kwaliteitsverbetering en economische impuls gemeentehaven en industrieterrein
- Voornemen om structurele lasten om te buigen naar positief resultaat
- BCI ondersteunt de gemeente bij:
  - Verzamelen van feiten en cijfers (vastgelegd in Atlas gemeentehaven Boven-Hardinxveld)
  - Het opstellen van een Toekomstvisie
- Gemeenteraad stemt in september 2008 in met Toekomstvisie

Drie ontwikkelingsvarianten in Toekomstvisie (2008)

1. *Industriële ontwikkeling*

- Aandacht voor scheepsbouw, betonijzerindustrie, waterbouw en overige watergebonden en –gerelateerde industriële activiteiten
- Herontwikkeling strekdam en parkeerplaats voor industriële bedrijfsactiviteiten

2. *Multimodale ontwikkeling*

- Gemeentehaven wordt ingericht voor op- en overslagactiviteiten

3. *Recreatie en toerisme ontwikkeling*

- Toeristische activiteiten zijn moeilijk inpasbaar in de haven
- Compensatiemogelijkheden zijn elders onderzocht

Industriële ontwikkeling

Multimodale ontwikkeling

Toerisme & Recreatie

Voorkeursvariant = combinatie van de ontwikkelingsvarianten

- Terrein ontwikkelen voor industriële- en multimodale activiteiten
- Compensatie voor recreatie buiten het gebied

2 Business case

Doelstelling

- Ondersteuning bij de besluitvorming over de toekomstige ontwikkelingen van de gemeentehaven Boven-Hardinxveld op basis van financiële kengetallen

Aanpak

- Financiële doorrekening op basis van scenario's: verkoop, ruil, uitkoop
- Inschatting van de maatschappelijke effecten

Resultaat

- Kosten en opbrengsten van de ontwikkelingsvarianten

Zes varianten in business case

- Variant 0: Niets doen (autonome ontwikkeling)
- Variant 1: Volledige verkoop havengebonden gemeentepercelen (uitsluitend de droge percelen, dus excl. water)
- Variant 2: Volledige verkoop havengebonden gemeentepercelen (droge en natte percelen, dus incl. water)
- Variant 3: Ruil bedrijfspercelen en gemeentepercelen
- Variant 4: Verkoop van de gemeentewerkplaats
- Variant 5: Uitkopen van niet-havengebonden percelen

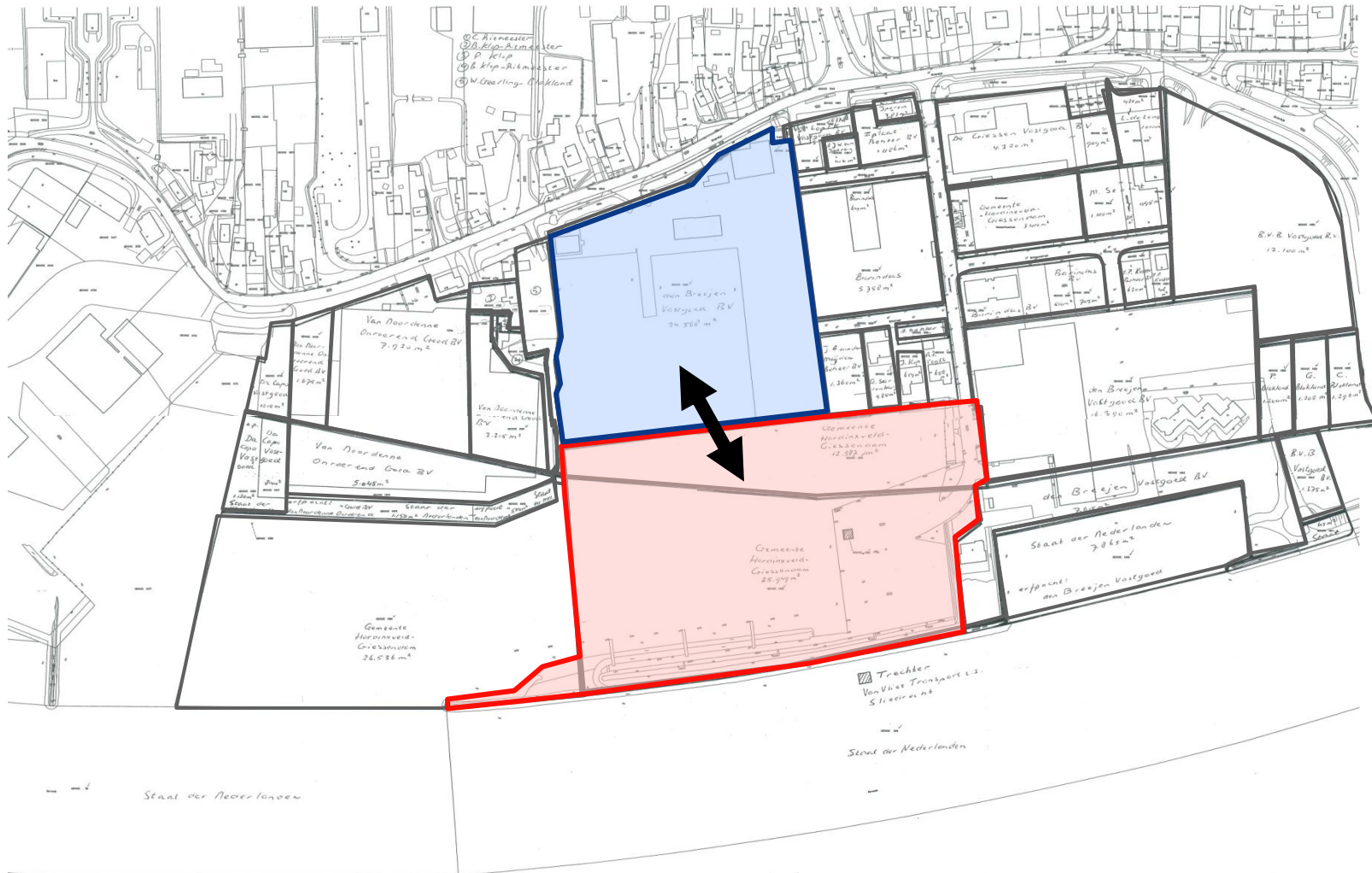

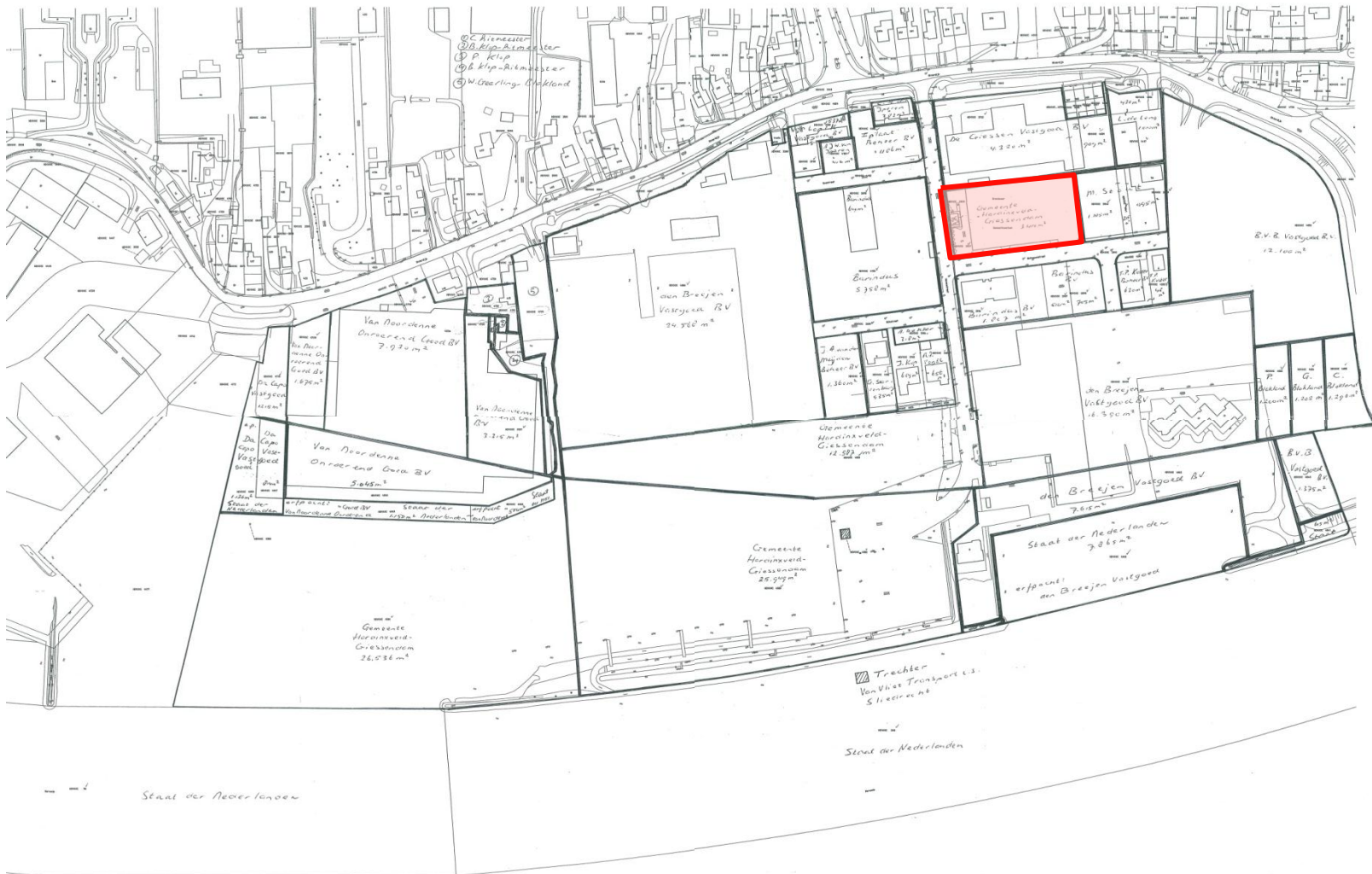
Variant 3

● Ruil bedrijfspercelen en gemeentepercelen

Variant 4

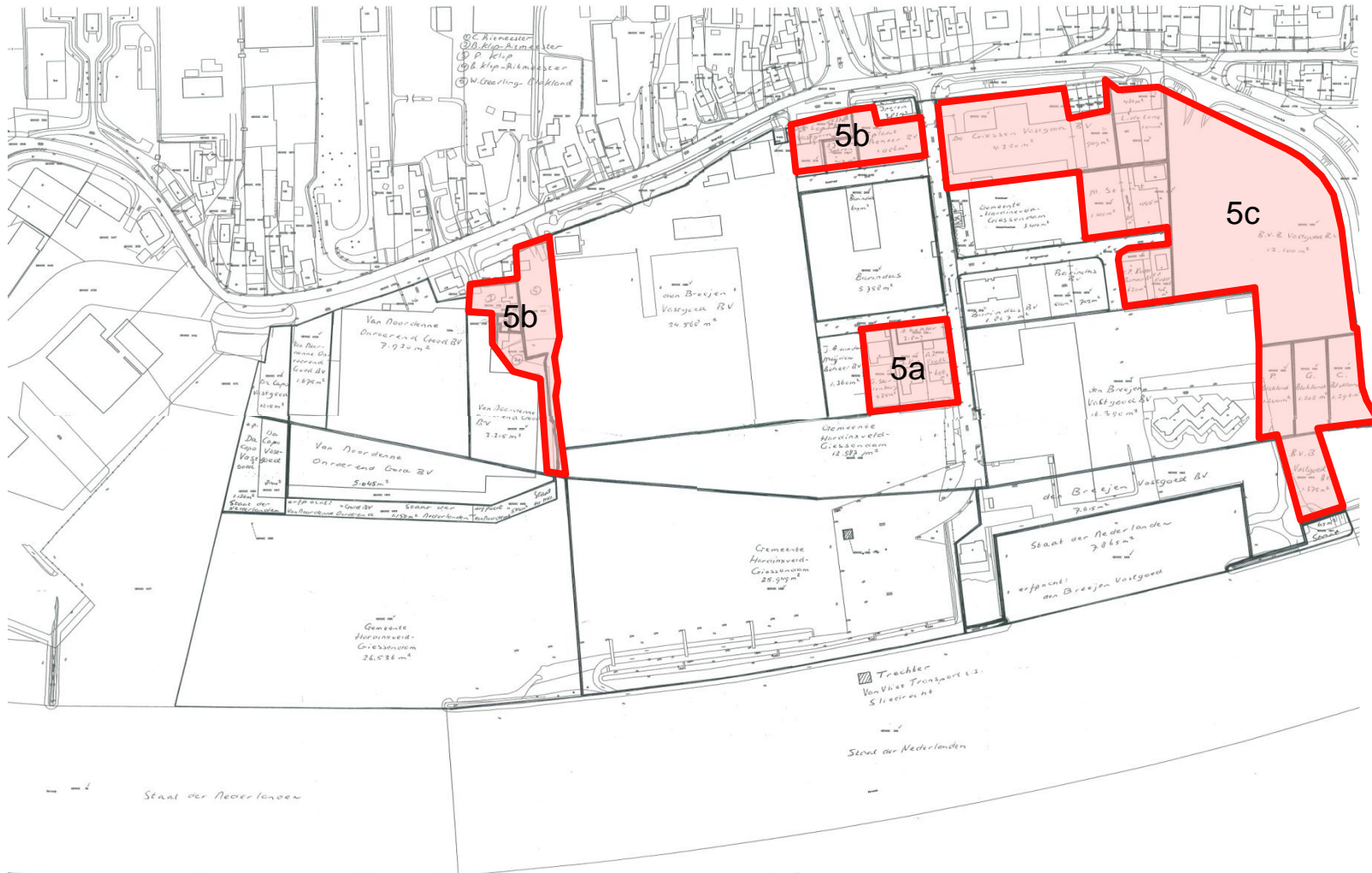
● Verkoop van de gemeentewerkplaats

Variant 5

- Uitkopen van niet-havengebonden (bedrijfs)percelen

Vergelijking van kosten en baten

Kosten

- Eenmalige kosten (aankoop, compensatie, sloopkosten)
- Exploitatie kosten (salarissen, energie, onderhoud en beheer, overhead, belastingen, kapitaallasten, doorbelastingen en kostenverdelingen)
- Kostenstijgingen

Baten

- Eenmalige opbrengsten (verkoop percelen)
- Exploitatie opbrengsten (pacht, havengeld, kadegeld, ligplaatsgeld, trechtergeld)
- Opbrengstenstijgingen

Uitkomst business case per variant

- **Verkoop** van de havengebonden percelen resulteert in een positief business case saldo
- De **ruilvariant** is ook financieel positief
- De **uitkoopvarianten** kunnen niet gerealiseerd worden zonder extra financiering

3 Maatschappelijke effecten

Maatschappelijke effecten

- Arbeidsplaatsen
  - Bruto arbeidsplaatsen
  - Netto arbeidsplaatsen
  - gemonetariseerde arbeidsplaatsen (mln €)
- Spin-off (agglomeratie-effect)
- Parkeerdruk
- Waardestijging (grond en onroerend goed)
- Welvaartsverlies (mn. omgeving)

Uitkomst verkenning maatschappelijke effecten

- CE Delft heeft in opdracht van de provincie Zuid-Holland voor de verschillende uitvoeringsvarianten een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) opgesteld
- In alle uitvoeringsvarianten zijn de maatschappelijke baten groter dan de kosten. Alle varianten zijn vanuit maatschappelijk oogpunt dus aantrekkelijk
- Een belangrijke factor voor dit positieve saldo is de extra werkgelegenheid die de transformatie met zich meebrengt
- Positief effect is ook de verbetering van de werk- en leefomgeving

4 Mogelijke risico's

Verkoop gemeentepercelen

Organisatorisch

- Verkoop van de haven heeft directe organisatorische gevolgen. Onderhoud en beheer geen taak meer van de gemeente

Planologisch

- Strekdam niet meer openbaar toegankelijk

Politiek-bestuurlijk

- Verlies zeggenschap in de haven waardoor de gemeente minder handvatten heeft om de ontwikkeling van de haven te waarborgen.
- Ruimtelijke visie en bestemmingsplan blijven sturingsinstrumenten die ontwikkeling kunnen waarborgen.

Ruil bedrijfs- en gemeentepercelen

Financieel-economisch

- Mogelijke compensatie bedrijfsperceel

Planologisch

- Strekdam niet meer openbaar toegankelijk

Politiek-bestuurlijk

- Verlies zeggenschap in de haven waardoor de gemeente minder handvatten heeft om de ontwikkeling van de haven te waarborgen.
- Ruimtelijke visie en bestemmingsplan blijven sturingsinstrumenten die ontwikkeling kunnen waarborgen.

Uitkoop niet-havengebonden bedrijven/bewoners

Financieel-economisch

- Kosten als gevolg van saneren van grond
- Tegenvallende opbrengsten uit heruitgifte van de verworven percelen

Planologisch

- N.v.t.

Politiek-bestuurlijk

- Weerstand van de huidige eigenaren
- Negatieve business case

Juridisch

- Problematische grondtransacties
- Gelimiteerde productie van geluid door beperkte geluidscontour

5 Conclusies en vervolgstappen

Conclusies

- Wanneer er geen ontwikkelingen plaatsvinden blijft de exploitatie onrendabel
- Varianten verkoop en ruil (variant 1, 2, 3 en 4) zijn financieel positief
- Het uitkopen van niet-havengerelateerde activiteiten (variant 5) laat een financieel tekort zien
- Verkoop of ruil betekent minder zeggenschap van de gemeente over de haven, maar ruimtelijke visie en bestemmingsplan blijven sturingsinstrumenten die gewenste ontwikkeling kunnen waarborgen
- Verkoop, ruil en uitkoop leveren maatschappelijke baten op
- Een gefaseerde aanpak om de voorkeursvariant uit toekomstvisie te realiseren lijkt de meest aantrekkelijke mogelijkheid

Hoe nu verder?

1. Verkoop/ruil gemeentelijke gronden
  - a. Verkoop gemeentewerkplaats afwickelen
  - b. Onderzoek ruil grondposities aan de haven met bedrijfsleven
  - c. Heruitgifte geruimd perceel m.b.v. een ruimtelijke visie
2. Onderzoeken mogelijkheden verwerven woningen
  - a. Verkennen minnelijke verwerving niet-bedrijfsgebonden woningen
  - b. Op termijn uitkoop overige woningen
3. Positie havengerelateerde bedrijvigheid in haven versterken

